10.5.2017

Maatalousneuvos Esa Hiiva

Valtiovarainvaliokunnan maatalousjaoston
asiantuntijakuuleminen 17.5.2017

JULKISEN TALOUDEN SUUNNITELMA 2018–2021: maatalouteen liittyvät kysymykset
(luku 30.10 Maaseudun kehittäminen ja luku 30.20 Maa- ja elintarviketalous)

Maaseudun kehittämisen määrärahojen ensisijaisena tavoitteena on maaseutualueiden potentiaalin hyödyntäminen sekä elinvoimaisuuden lisääminen kestävällä tavalla. Maaseudun kehittämisen tavoitteita tuetaan muun muassa maaseudun yritystukien, tutkimus- ja kehittämishankkeiden sekä maaseudun neuvonnan avulla. Keskeisiä välineitä ovat Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2014–2020 (jäljempänä *maaseutuohjelma*) sekä työ, joka tehdään maaseutupolitiikan neuvostossa ja saaristoasiain neuvottelukunnassa.

Talousarvion lukuihin 30.10 ja 30.20 sisältyvä maaseutuohjelman EU:n ja kansallinen rahoitus vuoteen 2020 saakka on sisällytetty kehyksiin ohjelman etenemistä vastaavasti. EU:n uusi rahoitus- ja ohjelmakausi alkaa vuonna 2021. Tässä vaiheessa vuoden 2021 määrärahatasona on tukimomenteilla käytetty kuluvan ohjelmakauden ensimmäisen vuoden määrärahatasoa. Sen sijaan uuden järjestelmän toimeenpanosta (sis. tietojärjestelmät) aiheutuvia määrärahatarpeita kehyksissä ei ole vielä otettu huomioon.

Määrärahoissa on otettu huomioon arpajaislain muutos, jonka perusteella 4 %:a Veikkaus Oy:n jaettavasta tuotosta kohdentuu maa- ja metsätalousministeriön pääluokkaan hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen. Kehyksissä on korotettu maatalouden neuvontapalvelujen valtionavustusten määrärahaa tasokkaiden ja koko maan kattavien neuvontapalvelujen turvaamiseksi. Samoin on korotettu maaseudun kehittämisen määrärahaa, jota käytetään kylätoiminnan tukemiseen, valtakunnallisiin maaseudun ja saariston tutkimus- ja kehittämishankkeisiin sekä maaseutupolitiikan neuvoston ja saaristoasiainneuvottelukunnan työhön.

Maataloustuotannon kannattavuutta turvataan osaltaan erimuotoisilla viljelijätuilla, joiden osuus maa- ja puutarhatalouden kokonaistuotosta on noin kolmannes. EU:n suorat tuet määräytyvät voimassa olevien EU-säädösten mukaisesti ja niistä on päätetty vuoteen 2020 saakka. Viljelijätuista noin puolet sisältyy maaseutuohjelmaan, jota toteutetaan kulloinkin voimassa olevan ohjelman mukaisesti. Maa- ja puutarhatalouden kansalliset tuet täydentävät keinovalikoimaa. EU:n suorat tuet ovat EU:n kokonaan rahoittamia ja eivät siten sisälly kehykseen.

Vuodesta 2018 lähtien osa (vuositasolla 33–41 milj. euroa) hallitusohjelman säästöistä kohdentuu kehyksessä kansalliseen luonnonhaittakorvaukseen. Hallituksen 14.4.2016 tekemän kehyspäätöksen mukaisesti kansallisen tuen määrärahaa korotettiin 6,7 milj. eurolla vuosina 2017 ja 2018. Vuonna 2019 kehystaso palautuu alkuperäiselle tasolle.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla on otettu huomioon v. 2016–2018 hallitusohjelman toimeenpanosuunnitelman Biotalous ja puhtaat ratkaisut -strategisen painopistealueen kärkihankkeiden lisärahoituksena yhteensä 134 milj. euroa. Tästä vuodelle 2018 ajoittuu 63,5 milj. euroa, josta Makera-siirtoa on 49 milj. euroa. Kauppataseen nousuun saamiseksi vientiä ja kotimaisten elintarvikkeiden käyttöä edistäviin toimiin varataan yhteensä 1,5 milj. euroa.

Maa- ja metsätalousministeriö on aloitteellinen ja aktiivinen maataloushallinnon rakenteiden ja toimintatapojen uudistaja. Vuoden 2019 alusta lukien yhdistetään Elintarviketurvallisuusvirasto (Evira) ja Maaseutuvirasto (Mavi). Samassa yhteydessä tarkastellaan myös Maanmittauslaitokseen sijoitettujen

MMM:n hallinnonalan tietotekniikkapalvelujen organisointia. Organisaatiouudistuksen vaikutuksia ei ole vielä otettu huomioon kehyksissä.

Maakuntauudistuksen vaikutukset vuodesta 2019 lähtien on otettu huomioon tämänhetkisen valmistelutilanteen mukaisesti. Pääosa luvun 30.10 (maaseudun kehittäminen) ja luvun 30.20 (maa- ja elintarviketalous) määrärahoista on ministeriön käyttöön jäävillä tai ns. erillismomenteilla, joilla on maaseudun kehittämisen ja maatalouden tuet, jotka toimeenpannaan maakunnissa. Maakunnilla ei ole itsenäistä päätäntävaltaa näiden määrärahojen käytöstä. Maakuntien yleiskatteelliseen rahoitukseen on siirtoja momenteilla 30.20.03 (Maaseutuviraston toimintamenot) ja 30.20.20 (Eläinlääkintähuolto ja kasvintuhoojien torjunta). Vastaavasti määrärahasiirtoja muilta hallinnonaloilta on momenteilla 30.20.02 (Elintarviketurvallisuusviraston toimintamenot) ja 30.20.03 (Maaseutuviraston toimintamenot).